Από την αποδοχή της διαφορετικότητας σε ένα πιο συμπεριληπτικό σχολείο

Μια πρακτική προσέγγιση

Δρ. Ελένη Γαβριηλίδου

Η όλη παρουσίαση στηρίζεται σε μελέτη περίπτωσης ενός νηπιαγωγείου στην Κύπρο

Γιατί αυτό το σχολείο;

- Το σχολείο λειτουργεί ήδη με ένα διαχωριστικό μοντέλο τα τελευταία 6 χρόνια
- Πολύ καλά εδραιωμένη η διαχωριστική εκπαίδευση
- Αδυναμία εντοπισμού του 'προβλήματος'

Γιατί αυτό το σχολείο λειτουργούσε διαχωριστικά;

1. Γλώσσα του διαχωρισμού
2. Ακόμα και η αρχιτεκτονική του σχολείου ευνοεί τον διαχωρισμό και τον αποκλεισμό.

(Armstrong 2003; Billington, 2000; Corbett 1996 & 2001)

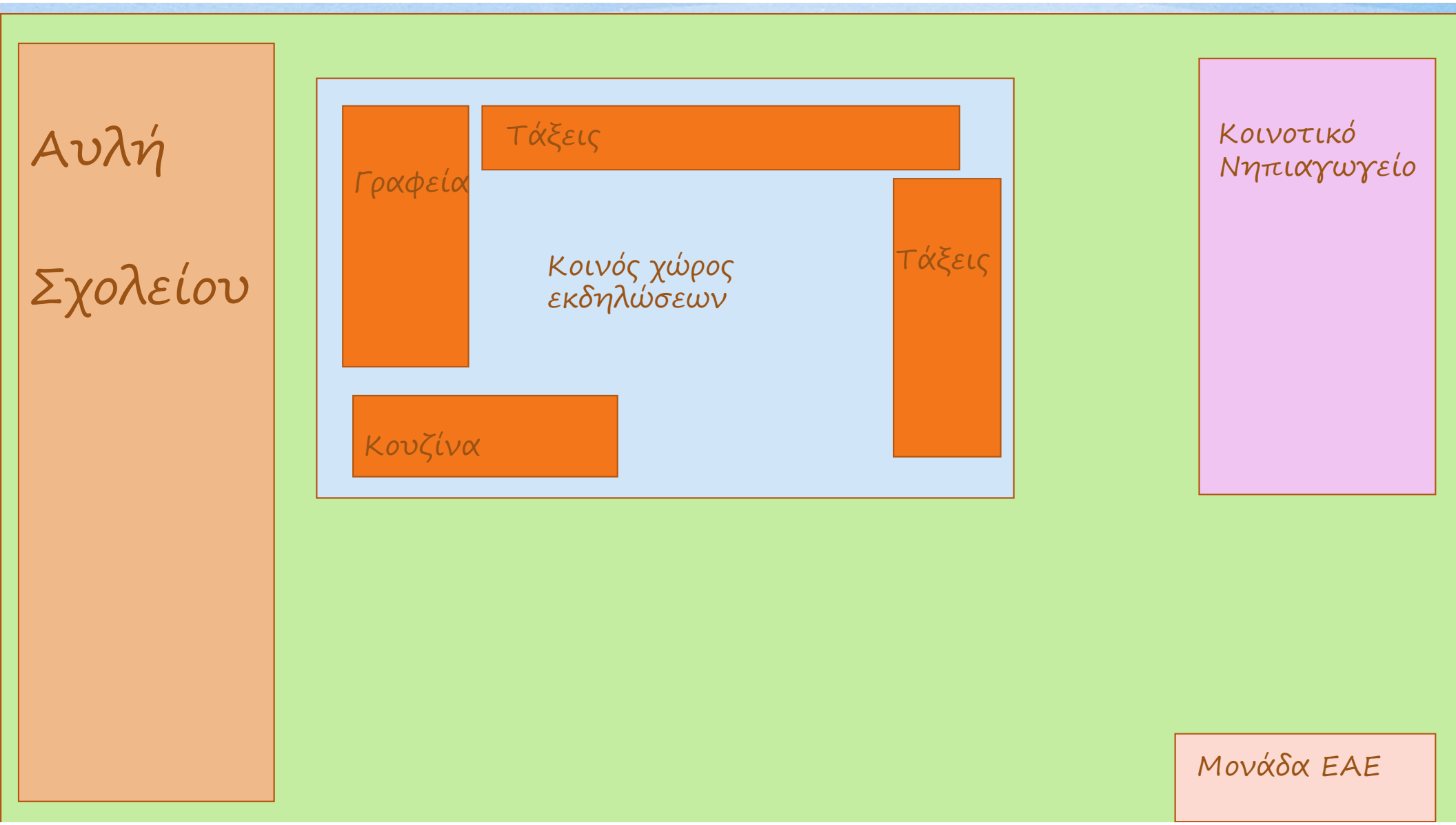
Αυλή
Σχολείου
Γραφεία
Τάξεις
Κοινός χώρος εκδηλώσεων
Τάξεις
Κουζίνα
Κοινοτικό Νηπιαγωγείο
Μονάδα ΕΑΕ

Περιγραφή του σχολείου

- Στο σχολείο υπηρετούν 6 εκπαιδευτικοί γενικής τάξης
- 1 ειδική παιδαγωγός και 1 λογοθεραπεύτρια (2/5)
- Το σχολείο αποτελείται από 3 γενικές τάξεις προδημοτικής, μια τάξη κοινοτικού νηπιαγωγείου και μια μονάδα ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης για παιδία που θεωρήθηκε ότι ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού

Ο στόχος;

Μια πιο συμπεριληπτική εκπαιδευτική και πρακτική

Τι εννοούμε πιο συμπεριληπτικό;

Η συμπερίληψη σχετίζεται με την καθολική συμμετοχή στην μαθησιακή διαδικασία, κάτι που θεωρείται αναφαίρετο ανθρώπινο δικαίωμα όλων. Αυτό προϋποθέτει τον εντοπισμό και την αφαίρεση όλων των εμποδίων που σχετίζονται με την **μαθησιακή πορεία, την παιδαγωγική** , το **αναλυτικό πρόγραμμα,** **την γλώσσα** και την **πρακτική/παιδαγωγική.** Συνδέεται άμεσα με την αποδοχή της προσωπικής ταυτότητας και την κατάργηση του εντοπισμού της διαφορετικότητας ως αρνητικού στοιχείου αλλά ως πρόκλησης για αλλαγή.

(Barton, 1998)

Πως μπορεί να επιτευχθεί αυτή η αλλαγή;

Αλλαγή του τρόπου κατανόησης της διαφορετικότητας

Σε επίπεδο τάξης

Σε επίπεδο σχολείου

- λειτουργίας
- Οργάνωσης
- Διαφοροποίηση του τρόπου διδασκαλίας

Βήμα 1ον –Αλλαγή του τρόπου κατανόησης της διαφορετικότητας

- Όλα είναι παιδιά του ίδιου σχολείου και όλοι οι εκπαιδευτικοί ανήκουν σε αυτό το χώρο – καμία αναφορά σε μονάδα ΕΑΕ ή σε ειδικούς.
- Κοινό πρόγραμμα, διάλλειμα, εκδρομές, συμμετοχή σε δραστηριότητες.
- Η διαφορετικότητα και η γνωριμία με αυτή αποτελούν μακροπρόθεσμο στόχο
- Το παραμύθι τίθεται στην πρώτη γραμμή για την αλλαγή στερεότυπων αντιλήψεων

Λήδα Βαρβαρούση

Ένα ψάρι που δεν ήξερε... να κολυμπάει!

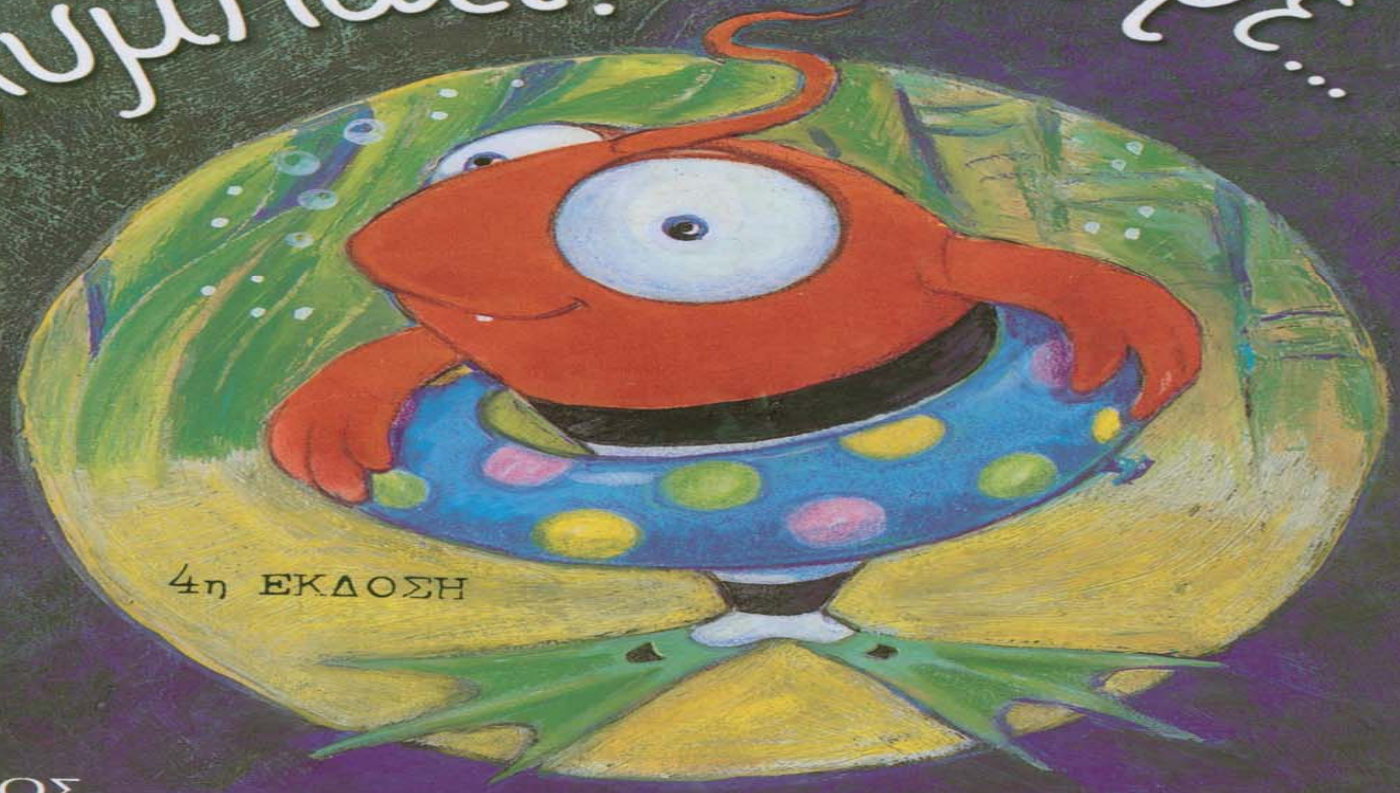

4η ΕΚΔΟΣΗ

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

«Νιώθω σαν να 'μαι σε κλουβί,
δεν είναι, βλέπεις, κι άλλοι εκεί!
Τι να κάνω πια δεν ξέρω,
είμαι μόνο και υποφέρω.
Θέλω κάποιον για να παίξω
και να βγω στη λίμνη έξω.

Πρέπει να φύγω,

πρέπει να βγω

και να κολυμπήσω ελεύθερο

στης λίμνης το νερό!»

Ιστορίες από τη Φάρμα

Christel Desmoinaux

Η αγελάδα που ήθελε να κάνει δίαιτα...

MODERN TIMES

Ας βγάλουμε άλλη μια φωτογραφία!

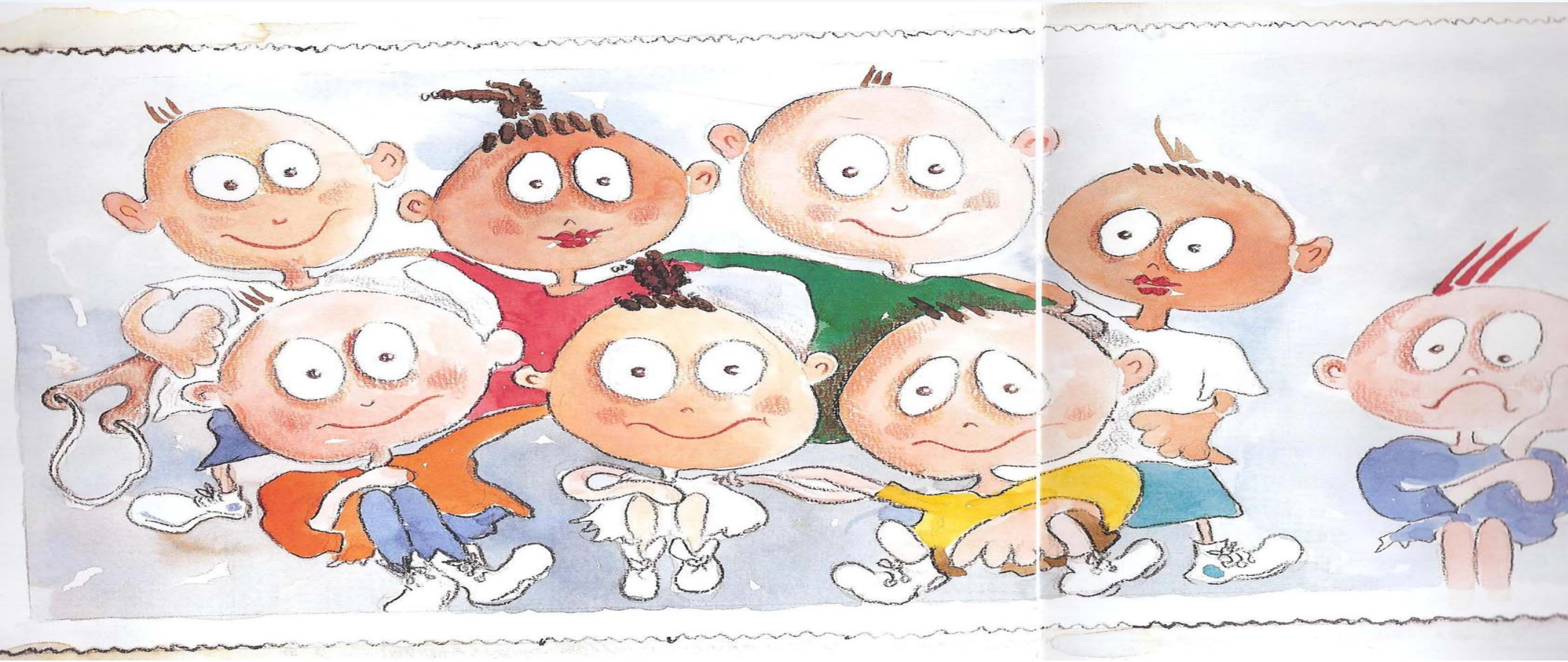

Λήδα Βαρβαρ

10

Ένα γουρούνι... με τάλέντο!

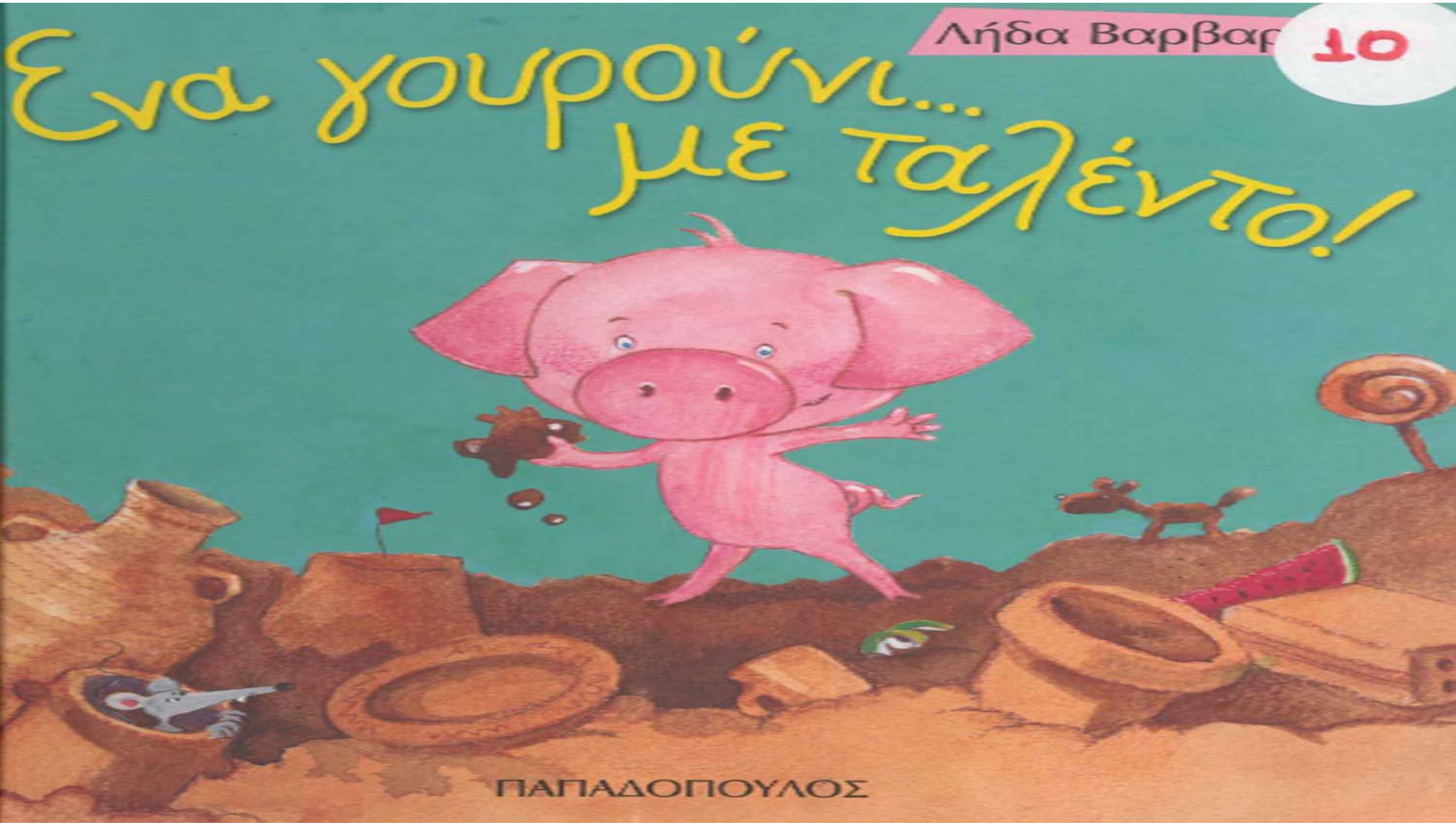

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΣ ΜΟΥ ΓΙΑΤΙ...

Sara Agostini

επιμελεία κειμένου
Marta Tonin

ΔΕΝ ΕΧΟΥΜΕ ΟΛΟΙ ΤΟ ΙΔΙΟ ΧΡΩΜΑ;

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΤΖΙΑΜΠΙΡΗΣ
ΠΥΡΑΜΙΔΑ

ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΦΟΡΕΜΑ ΤΗΣ ΣΑΒΕΛ

κείμενο: Μαρίνα Μιχαηλίδου-Καδή
εικονογράφηση: Ντανιέλα Σταματιάδη

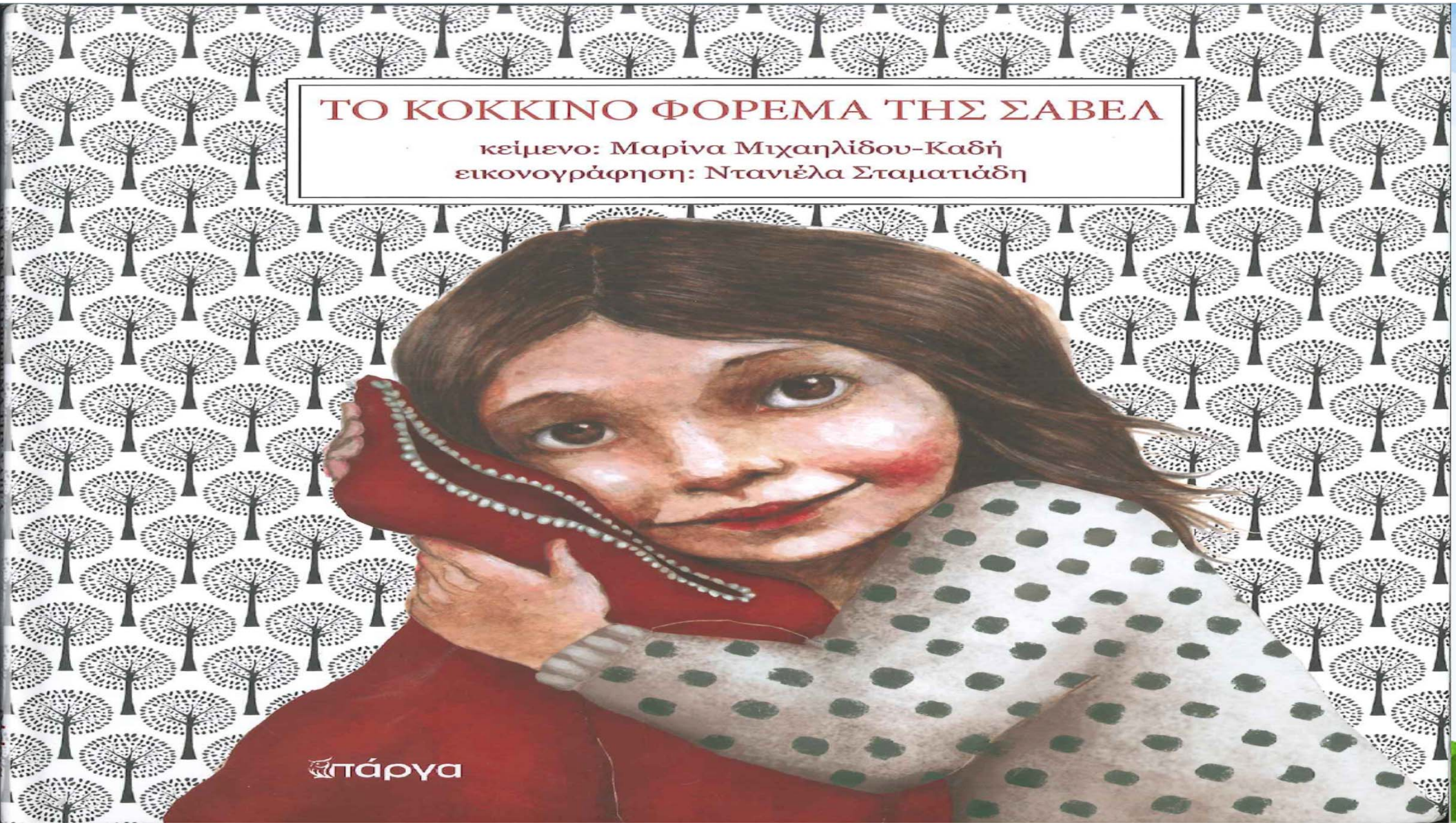

πάργα

ΝΙΚΟΛΑΣ
ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

Δυο παπούτσια με καρότο

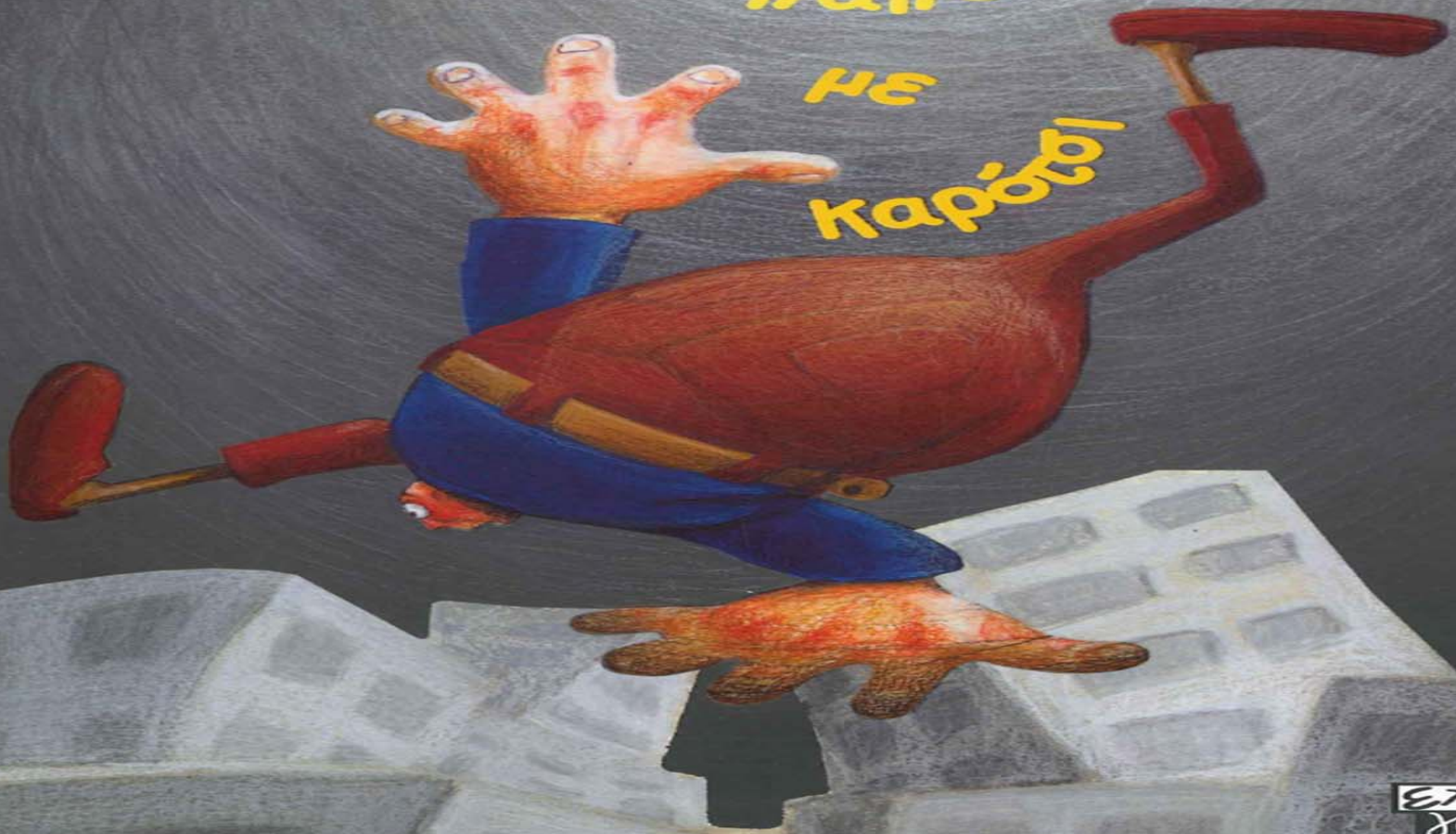

Ελληνικά γράμματα

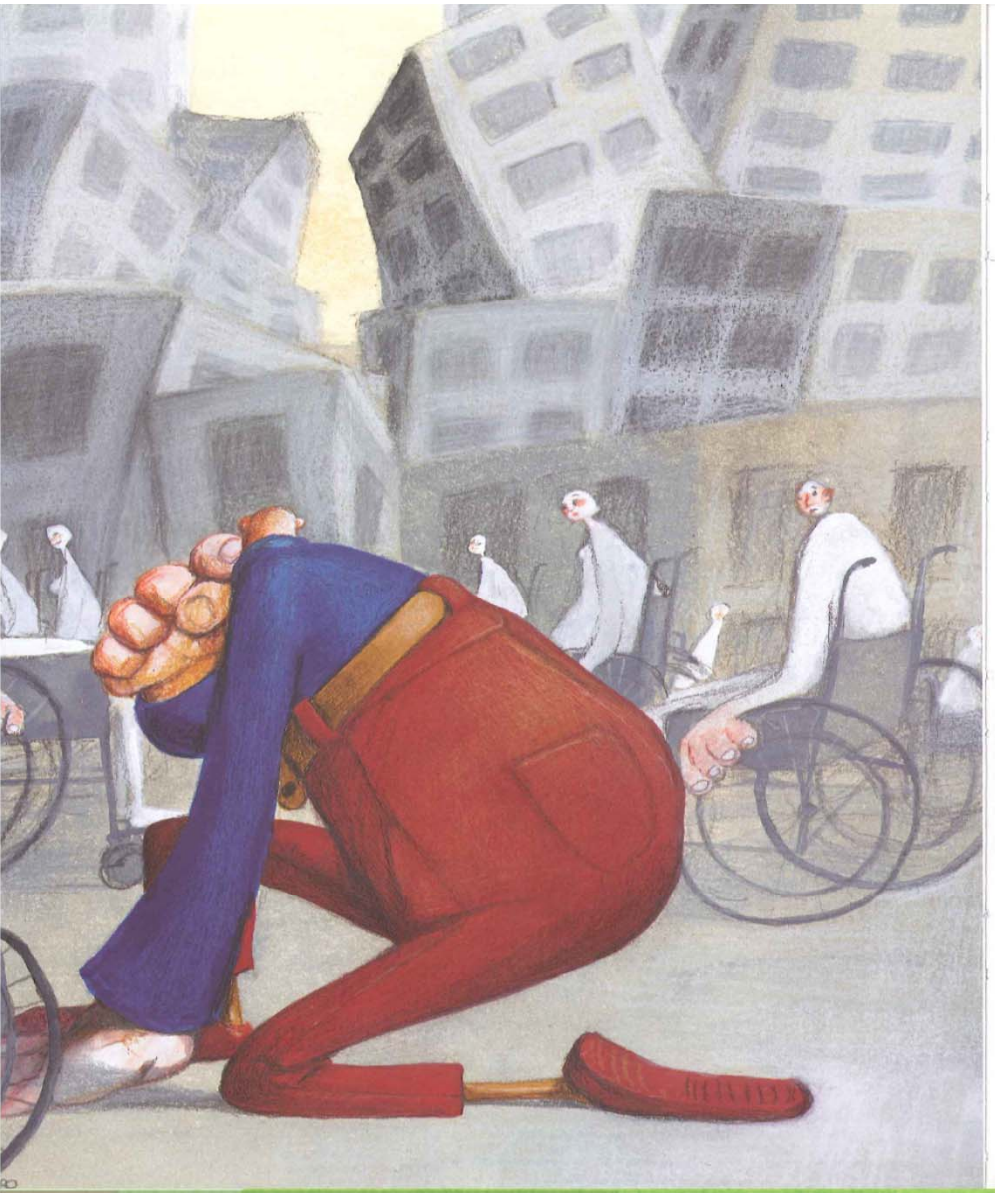

Πονώντας σε διάφορα σημεία του σώματός του, παΐδια, χέρια, πόδια, κεφάλι, καταφέρνει να σηκωθεί. Κοιτάζει γύρω του και όλα φαίνονται αλλόκοτα. Πολυκατοικίες παντού, σιγά το περίεργο, όμως είναι όλες κοντές. Κάθε όροφός τους έχει το μισό ύψος ενός συνηθισμένου ορόφου. Οι πόρτες των κτιρίων είναι πολύ χαμηλές, μόνο μπουσουλώντας στα τέσσερα ή σκυφτός θα μπορούσε να τις διαβεί. Πεζοδρόμια δεν υπάρχουν, αλλά ούτε αυτοκίνητα. Μα το πιο παράξενο είναι ότι όλοι οι άνθρωποι, που είναι πολλοί, κάθονται σε καροτσάκια, κινούνται με μεγάλη άνεση και μοιάζουν όλοι χαρούμενοι, σχεδόν ευτυχισμένοι. Θόρυβοι δεν υπάρχουν παρά μόνο οι ψίθυροι των συζητήσεων των ανθρώπων με τα καροτσάκια. Όλα αυτά προκαλούν άγχος και πανικό στον κύριο Λάζαρο Εαυτούλη, κάνοντάς τον να θέλει να φύγει απ' αυτό τον τόπο όσο γίνεται πιο γρήγορα.

Ελένη Φιλάκη

Το μικρό χωριό στο βουνό

όπου τα παιδιά δε χαμογελούσαν ποτέ

...για φαντάσου, υπάρχουν ακόμη άνθρωποι που πιστεύουν ότι τα παιδιά είναι πιο ευτυχισμένα σε ξεχωριστά σχολεία!

Αποτέλεσμα;

- Αρχίζει η εγκατάλειψη της γλώσσας διαχωρισμού («ειδικό», «παιδί της μονάδας», «αυτιστικό», «στην τάξη του»)
- Απουσία αντίληψης του «αυτού» και «εμείς»
- Η διαφορετικότητα αποτελεί πλέον κομμάτι της σχολικής καθημερινότητας
- Η μονάδα ΕΑΕ σταματά να αποτελεί ένα ανεξάρτητο κομμάτι του σχολείου

Μέρα Διαφορετικότητας – 2 Απριλίου

Τάξη 1	Τάξη 2	Τάξη 3	Τάξη 4	Τάξη 5
Βγαίνουμε από την τάξη και **παρατηρούμε τα σύννεφα.** Το κάθε παιδί ζωγραφίζει αυτό που θεωρεί πιο ωραίο σύννεφο στον ουρανό. Συγκρίνουν τα σύννεφά τους, τα ονομάζουν με βάση τα διαφορετικά χαρακτηριστικά τους και τα συγκρίνουν	Φτιάχνω **το σύνταγμα της κοσμοχώρας ή της διαφοροχώρας**. Πώς θα θέλαμε να είναι οι νόμοι σε αυτή τη χώρα; Τι θα επιτρέπεται να κάνουμε και τι όχι; Δημιουργούμε μια χώρα όπως εμείς τη θέλουμε μέσα από σχέδια ή κατασκευές...	**Φωτογραφίζω ένα συμμαθητή μου**. Τα παιδία προσπαθούν να φωτογραφίσουν ένα συμμαθητή τους σε ένα σχέδιο τους (μπορούμε να έχουμε και ένα παιγνίδι φωτογραφική για προώθηση του παιγνιδιού). Δεν λένε σε κανένα ποιον ζωγραφίζουν. Οι υπόλοιποι προσπαθούν να μαντέψουν από τα χαρακτηριστικά του πορτραίτου ποιο παιδί έιναι (χαρακτιριστικά των ματιών και των μαλλιών). Αλήθεια είμαστε όλοι οι ίδιοι;	Να γιατί μου αρέσεις. **Φτιάχνουμε το κύκλο των συναισθημάτων**. Όλα τα παιδιά κάθονται στο τραπεζάκι / κύκλο στον οποίο υπάρχει και μια επιπρόσθετη καρέκλα. Το παιδί που έχει δίπλα του την καρέκλα λέει ποιος θέλει να κάτσει δίπλα του αλλά με ένα πάντα αιτιολογήτικο π.χ θέλω να έρθει δίπλα μου η Μαρία γιατί έχει ωραίο χιούμορ!	**Κατασκευάζουμε τη σημαία της διαφορετικότητας**. Σε ένα πανί 1μ Χ 1.5μ το οποίο χωρίζουμε σε τετραγωνά και το κάθε παιδί αποτυπώνει τη δική του σημαία της κοσμοχώρας (στο δικό του τετράγωνο). Πως άραγε να είναι μια σημαία που να δείχνει ότι όλοι είμαστε διαφορετικοί;

(Αγγελίδης, Στυλιανού & Μιχαηλίδου, 2000)

Βήμα 2ον – Η μεταμόρφωση του σχολείου

- Γεφύρωση του χάσματος στον τρόπο λειτουργίας…..

  «Τα παιδιά με αυτισμό δεν μπορούν να ενταχθούν ούτε καν στις ελεύθερες δραστηριότητες. Η ανάπτυξη και η ατέλεια των αισθήσεων να είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα. Έχω δακτυλομπογιές δεν μπορούν να δουλέψουν, βάζω κολλητική δεν ξέρουν την διαδικασία ή δεν αντέχουν την αφή ή την οσμή, βάζω ελεύθερο παιγνίδι κάπου τους χάνω…..τι επιλογές υπάρχουν;»

Γεφύρωση του χάσματος στον τρόπο λειτουργίας…..

- ….μέσα στην γενική τάξη

Cc
Aa
Oo
Xx

Ζωγραφίζω διαφορετικά…..

The Crafty Crow

play dough & popsicles

Βάζω τα μαξιλαράκια στο κασόνι

Περπατώ στους αριθμούς

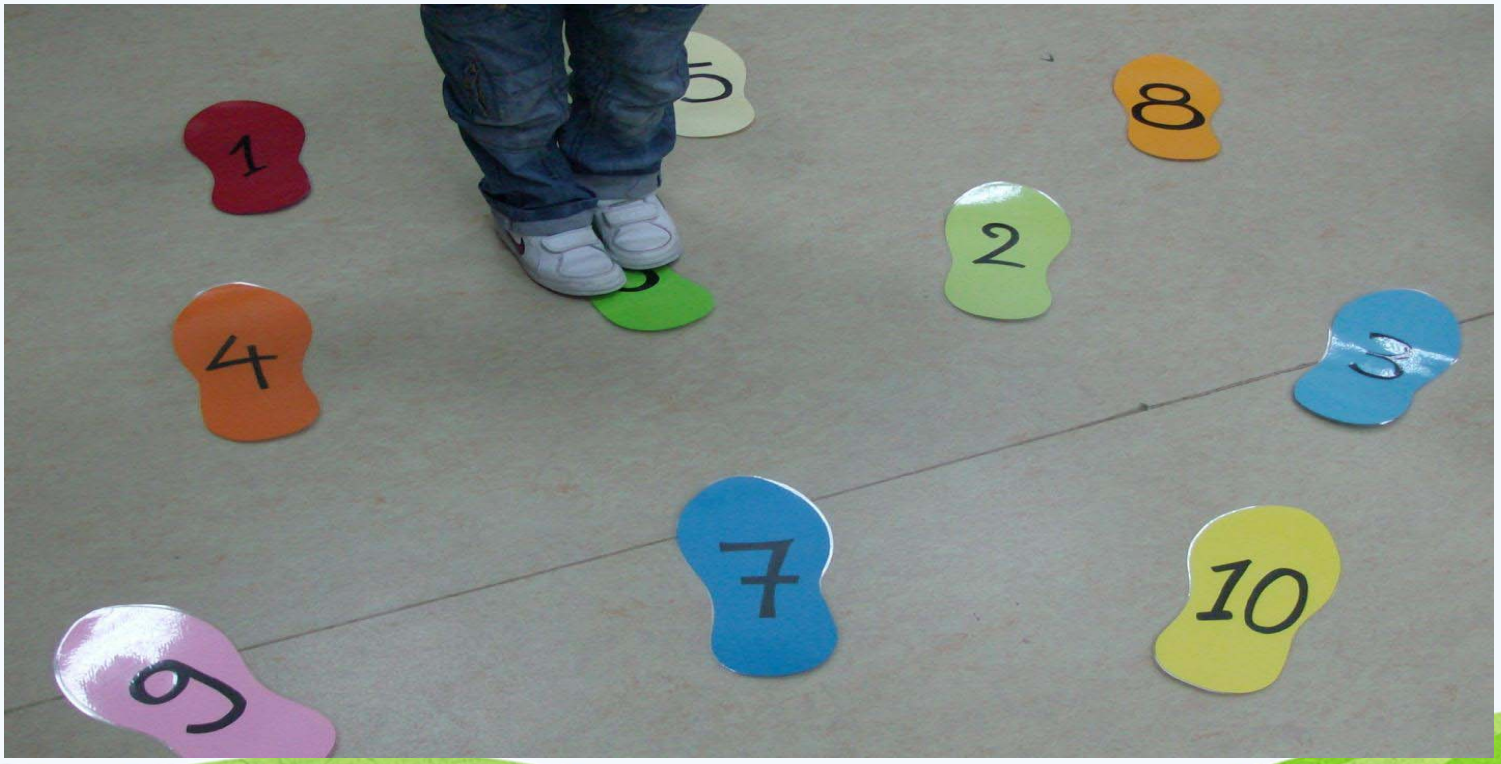

Παιγνίδι με αριθμούς – αδρή κινητικότητα

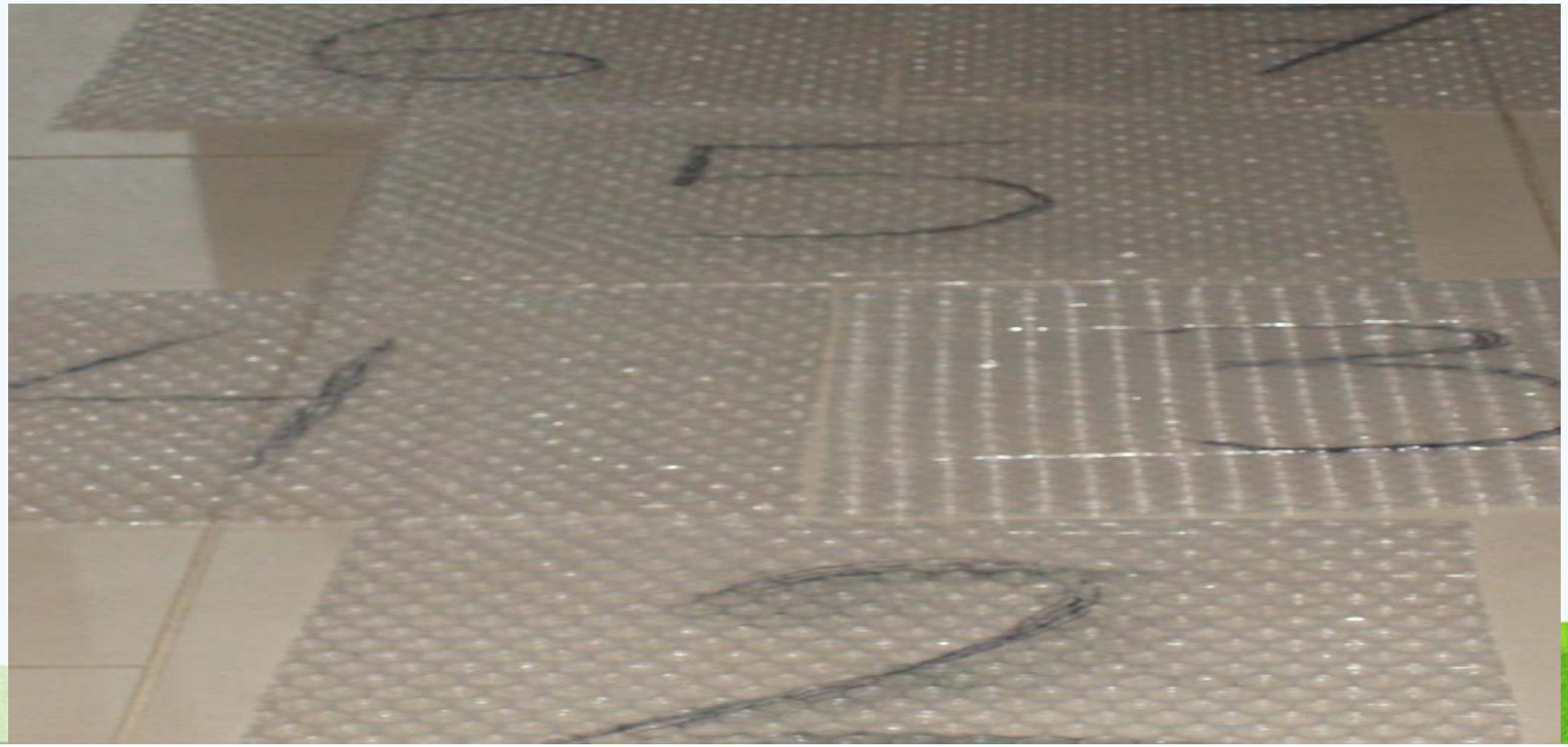

Αντί επιτραπέζιου παιγνιδιού…..

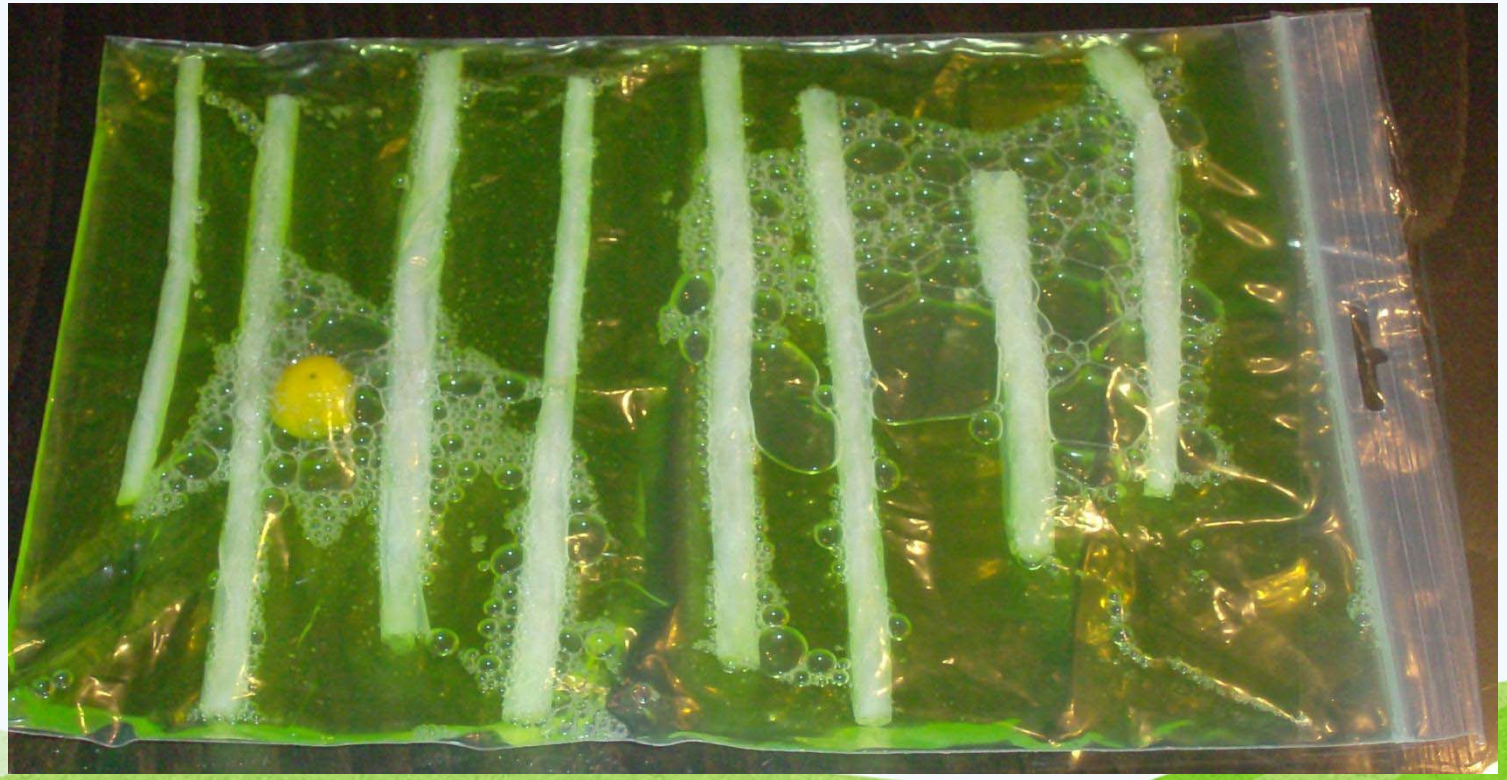

1234
5678

Γεφύρωση του χάσματος στον τρόπο λειτουργίας…..

- ….στο χώρο του γενικού σχολείου

Αυλή

Σχολείου

Γραφεία

Τάξεις

Κοινός χώρος εκδηλώσεων

Τάξεις

Κουζίνα

Κοινοτικό Νηπιαγωγείο

Μονάδα ΕΑΕ

Βιβλιογραφία

- Αγγελίδης, Π., Μιχαηλίδου, Α. & Στυλιανού, Τ. (2006). *Έξω οι μαύρες κότες!*. Λευκωσία: Intercollege
- Armstrong, F. (2003), *Spaced Out: Policy, Difference and the Challenge of Inclusive Education*. The Netherlands: Kluwer Academic Publishers.
- Barton, L. (1998), 'Markets, Managerialism and Inclusive Education'. In P. Clough (ed.), *Managing Inclusive Education: From Policy to Experience*. London: Paul Chapman Publishing.
- Billington, T. (2000), *Separating, Losing and Excluding Children: Narratives of Difference*. London: RoutledgeFalmer.
- Corbett, J. (1996), *Bad-Mouthing: The Language of Special Needs*. London: Falmer Press.
- Corbett, J. (2001), *Supporting Inclusive Education: A Connective Pedagogy*. London: RoutledgeFalmer.

Σας ευχαριστώ!

Ελένη Γαβριηλίδου
gavrielidou.e@unic.ac.cy